מסורות ה'סומאלאק' – 30 המלאכים
בליל ה'נוב רוז'
ממנהגי השבטים הנוודיים

ה'סומאלאק' הוא מסורת רווחת בין השבטים הטורקיים של מרכז אסיה. זהו המעדן הנאכל בחג הנוב רוז, המבשר על תחילת האביב. הפילולוג מחמוד קושקארי, שחי במאה ה-15, הסביר כי 'סומא' פירושו חיטה נבוטה ומקורה טורקי. החיטה מוכנסת למים עד שהיא מנביטה. לאחר מכן מיבשים אותה ומכינים ממנה לחם. הלחם נאכל עם מזון שנקרא 'אוּגָרָה אוֹשִי. הכנת הסומאלק נעשה על-ידי נשים. הן ניצבות ליד הסיר הענק, משוחחות, רוקדות, מספרות סיפורים ושרות והן בוחשות את העיסה. מסורות ואמונות קשורות בסומאלאק:
ההסבר להנחת 7 אבנים הוא, כי האבנים הסופגות את החום מונעות מהתבשיל להיחרך. נאמר שכלות אוכלות את הסומאלק כסגולה לכניסה להיריון; הן עושות מן העיסה עגילים כדי להגדיל את הפיריון. רווקה המתפללת תוך כדי בחישה של הסומאלאק עליהן להתפלל לשבעה כוכבי לכת ותזכה למצוא בן זוג. נשים זקנות נוטעות בשעת הטקס עץ חדש עם רווקה שטרם נישאה והצעירה תזכה במהרה לבן זוג. כסגולה לפיריון אישה זקנה שמה תינוק על ברכיה של הכלה הצעירה.

איך מכינים סומאלק:

מצרכים: 1 ק"ג חיטה; 900 גרם שמן; 4 ק"ג קמח לבן; 7 אבנים קטנות, 3 דליים של מים זכים.

אופן ההכנה: 7-10 ימים לפני חג הסומאלאק רוחצים את החיטה. משרים אותם במים על מגש ונותנים להם לספוג את המים יומיים-שלושה. מפרידים את הזרעים ומכסים אותם עם גזה. מדי יום מוסיפים מים. החיטה חייבת להימצא במקום חשוך בטמפרטורה של 16-18 מעלות צלזיוס. אור יכול לשנות את צבע החיטה. אם הטמפרטורה נמוכה החיטה תנבוט לאט יותר. בטמפרטורה גבוהה היא תרקב. לאחר שהחיטה נבטה, מסירים את הגזה. הנבטים חייבים להיות בגובה שאינו עולה על 5 ס"מ. אם יגדלו יותר טעמם בבישול יהיה מר. בתהליך בישול ממושך שנמשך 13-14 שעות של בחישה התבשיל מוכן. לפני שמגישים אותו קוראים פרק מן הקוראן ואיש ואישה טועמים מן התבשיל של ה'נוב-רוז' שתפקידו לקרב לבבות.

אגדה על הסומאלאק:

לפני שנים רבות חייתה אלמנה ענייה מרודה, כדי כך שלא יכלה לתת אוכל לילדיה הרעבים ללחם. ילדיה יללו מרוב רעב והיא חשבה מה לעשות כדי לספק את רעבונם. היא פנתה לשכנה וקיבלה ממנה מעט חיטה אותה הכניסה לסיר ברזל והוסיפה 7 אבנים, מים טהורים וערבבה הכול עם קמח והניחה את הסיר על האש . הילדים ששמעו רעש היו בטוחים שאימם מבשלת להם מעדן, הם נרגעו, עצמו עיניים ונרדמו. לאחר זמן קצר גם האם נרדמה. כשהתעוררה בשעת בוקר מוקדמת היא הופתעה לראות סביב הסיר 30 מלאכים. היא שפשפה את עיניה בתדהמה וכשפקחה אותן שוב ראתה שהמלאכים מלקקים את אצבעותיהם. המחזה גרם לה הנאה רבה והיא העירה את ילדיה שאצו רצו אל הסיר וזללו ממנו בתיאבון רב. מאז לא ידעו הילדים רעב. היא קראה למעדן 'סומאלאק' שפירושו באוזבקית '30 מלאכים'.